

Oppgavesettet består av 4 oppgaver med til sammen 4 tekstsider. Alle oppgavene skal besvares. Tidsangivelsene er kun en veiledning for kandidatens tidsforbruk. Ta egne forutsetninger dersom du finner det nødvendig.

Oppgave 1 (60 min)

Du vurderer å starte opp en handelsbedrift i noen ledige lokaler utenfor Halden sentrum. Disse lokalene kan du få leie for kr 15 000 per måned. Etter 4 år skal bygningen bygges om til leiligheter slik at virksomheten din må opphøre etter fire års drift.

Du budsjetterer med å måtte kjøpe inn utstyr og møbler for kr 250 000. I tillegg trenger du kr 650 000 til annen arbeidskapital (hovedsakelig varelager). Du regner med at årlig innbetalinger fra driften vil bli kr 3 000 000. I tillegg vil du ha utbetalinger til årlige driftskostnader på kr 2 600 000.

Utstyr og møbler kan selges for kr 40 000 når leiekontrakten utløper. Du ønsker en avkastning på 12 % på den investerte kapitalen.

a) Beregn kontantstrømmen for de 4 årene.

Du diskuterer kontantstrømmen med en nedstudent, og dere blir enige om noen små justeringer. Endelig kontantstrøm blir derfor slik:

	0	1	2	3	4
Kontantstrøm	-950 000	215 000	215 000	215 000	930 000

b) Beregn nåverdien av investeringsprosjektet. Er prosjektet lønnsomt?

Alle slike investeringsprosjekter er usikre. Åse er litt usikker på om beregningene av utstyrsbudsjettet på kr 250 000 er riktig.

c) Hvor mye kan utstyrsbudsjettet sprekke med før prosjektet er ulønnsomt, evt. hvor mye må utstyrsbudsjettet reduseres med for å oppnå lønnsomhet, målt i kroner?

Forutsett at internrenten til dette prosjektet er 18 %.

d) Skisser nåverdiprofilen til prosjektet.

e) Hva viser / forteller nåverdiprofilen oss (maksimalt 15 ord)?

Du får vite om et alternativt investeringsprosjekt som gir 25 % internrente.

f) Bør du investere i dette prosjektet siden internrenten er høyere? Forklar kort hvordan du skal forholde seg til denne problemstillingen (forklar kun ut i fra økonomiske lønnsomhetsbetraktninger, maksimalt 25 ord).

Oppgave 2 (100 min)

Et selskap produserer produktene AlfaA og BetaB.

Nedenfor finner du kalkylene til disse to produktene:

Kalkyle:	AlfaA	BetaB
Direkte material	1 500,00	700,00
Direkte lønn	550,00	1 000,00
<i>Indirekte kostnader:</i>		
Materialforvaltningsavdelingen	225,00	105,00
Sveise- og monteringsavdelingen:	220,00	400,00
Tilvirkningsmerkost	2 495,00	2 205,00
Salgs- og administrasjonsavdelingen:	499,00	441,00
Salgsmerkost	2 994,00	2 646,00

Begge produktene bruker samme type direkte materiale, som det viser seg å være knapphet på. Markedsavdelingen har jobbet med prognosene for salget kommende periode. De er veldig opptatt av å kunne tilby begge produktene i markedet. Ved en produksjon av 700 enheter av AlfaA og 700 enheter av BetaB har de utnyttet alle de materialene de kan få tak i per periode.

Markedsavdelingen mener salgsprisen for produktene bør være kr 3 500 for AlfaA og kr 3 000 for BetaB.

a) Beregn dekningsbidrag per enhet for de to produktene.

Forutsett en produksjon og et salg tilsvarende markedsavdelingens forslag.

b) Hvor stor er gjennomsnittlig dekningsgrad (benytt 2 desimaler i svaret)?

Selskapet vurderer å satse på bare ett av disse to nye produktene. Forutsetningen om knapphet på materialer gjelder fortsatt.

c) Hvilket produkt bør velges, og hvorfor?

Markedsavdelingen er opptatt av å tilby begge produktene. Skal det være noen hensikt å tilby to produkter må bedriften minst tilby 200 enheter av hvert av produktene (en kombinasjon på for eksempel 600 AlfaA og 190 enheter av BetaB er derfor uaktuelt, siden det tilbys under 200 enheter av BetaB).

d) Hva blir maksimalt dekningsbidrag under disse forutsetningene? Knapphet på materialer gjelder fortsatt og er den eneste knappe faktoren.

Oppgave 3 (40 min)

For første kvartal så ble det budsjettert følgende resultat (inntekter – kostnader) for Handelsbedriften AS:

	Januar	Februar	Mars
Salgsinntekter	650 000	660 000	700 000
Varekostnad	260 000	264 000	280 000
Lønn	250 000	250 000	250 000
Ferielønn	30 000	30 000	30 000
Arbeidsgiveravgift	39 200	39 200	39 200
Husleie	10 000	10 000	10 000
ADK	15 000	15 000	15 000
Bilkostnader	5 000	5 000	5 000
Avskrivninger	4 000	4 000	4 000
Sum driftskostnader	613 200	668 250	668 250
Driftsresultat	36 800	-8 250	31 750

Forutsett nå at alt salg er per 30 dager kreditt. Alt kjøp er per 45 dager. I mars skal bedriften redusere varelageret sitt med kr 10 000.

- a) Hva blir innbetaling fra kunder og utbetaling til leverandører i **mars** måned? Forutsett 25 % merverdiavgift på alle inntekter og varekostnader.

Bedriften skal betale arbeidsgiveravgift (14,1 %) for januar og februar i mars.

- b) Hva blir utbetalingen av arbeidsgiveravgift i **mars**?

Det er budsjettert med underskudd i februar.

- c) Medfører dette at vi vil få likviditetsproblemer denne måneden? Forventer verbalt svar på maksimalt 25 ord).

Oppgave 4 (40 min)

Nedenfor finner du markedstilpasningen til en bedrift. Med utgangspunkt i den grafiske fremstillingen skal du besvare følgende spørsmål (**verbale begrunnelser skal maksimalt bestå av 10 ord**):

- a) Hvordan kan du se at bedriften er en pristilpasser (monopolbedrift)?

Bedriften produserer og selger for tiden 5 000 enheter.

- b) Hvordan kan du se at det vil lønne seg for bedriften å øke produksjon og salg utover dagens 5 000 enheter? Begrunn svaret ut i fra grafen (du skal ikke foreta noen tallberegninger).

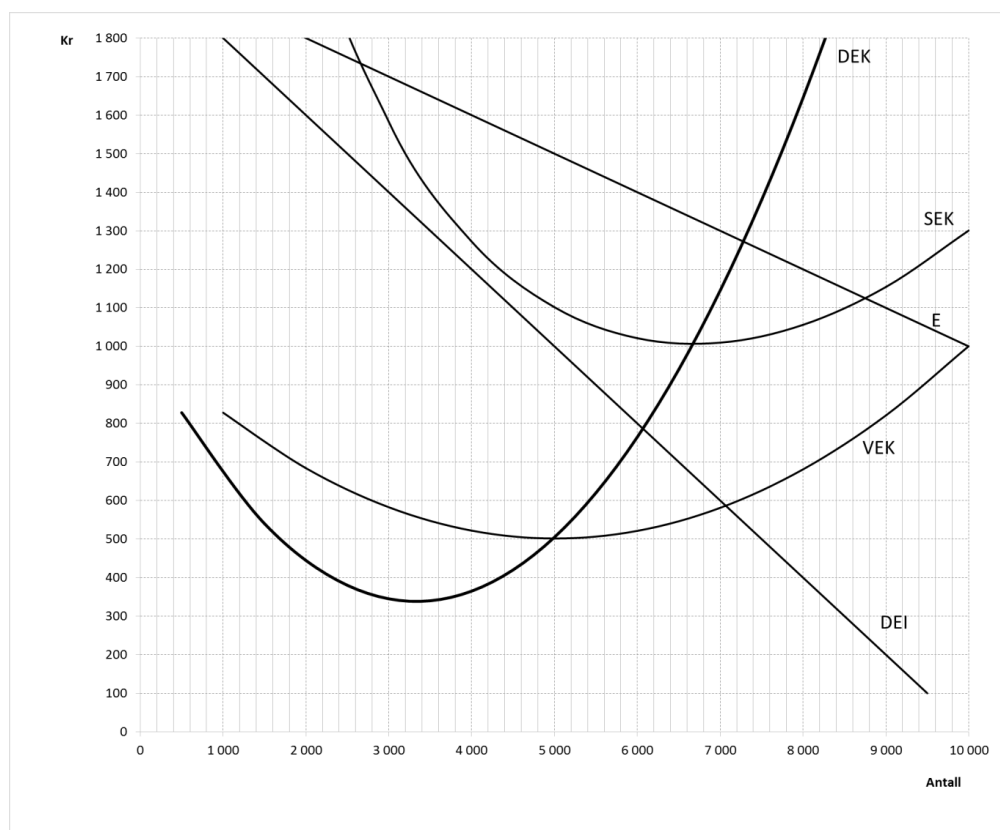
- c) Hva kan du si om priselastisiteten til dette produktet (uelastisk, nøytralelastisk eller elastisk)? Begrunn svaret ut i fra grafen (du skal ikke foreta noen tallberegninger).
- d) Hva er den vinningsoptimale mengde og vinningsoptimale pris?
- e) Hvorfor reduseres overskuddet dersom vi tilbyr en – 1 – enhet mer enn den vinningsoptimale mengden?

Forutsett at prisdifferensiering er mulig ved å eksportere varen til et annet marked. En kunde i utlandet er villig til å kjøpe så mye som mulig til en pris på kr 1 200,-

- f) Hvor mange enheter vil du selge på hjemmemarkedet og på eksportmarkedet?

Noen generelle spørsmål til slutt som **ikke** har direkte tilknytning til grafen nedenfor:

- g) Hvordan påvirkes en bedrifts inntekt dersom etterspørselen er nøytralelastisk og prisen settes ned?
- h) Nevn to – 2 – forutsetninger som må være til stede for at en bedrift skal kunne differensiere prisen mellom to markeder.
- i) Du får opplyst at differanseenhetsinntekten (DEI) ved 1 500 enheter er kr 10 000,-. Hva er den økonomiske betydningen av denne opplysningen?

(E viser etterspørselen etter produktet, priskurven)